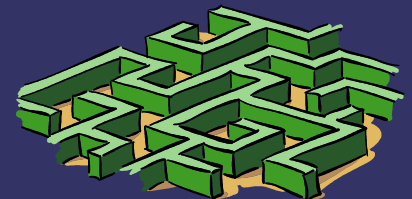

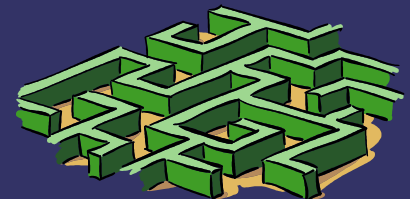
***A “Bababarát”
címet elnyert kórházak
monitorizálásának tapasztalatai***

*Dr. Várady Erzsébet
Dr. Kun Judit*

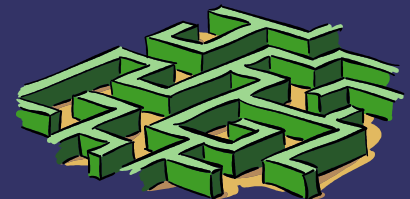
Miért szükséges a monitorizálás?

- ⇒ Fontos a színvonal fenntartása
- ⇒ Világszerte tapasztalat, hogy mindig van visszacsúszás

Mi a monitorizálás feladata?

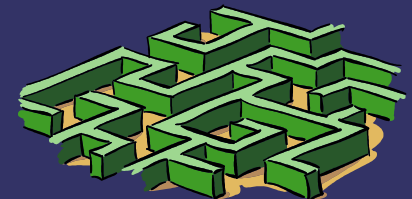
- ➔ Azt méri, hogyan áll az intézmény az egyes lépések betartásával
- ➔ Rámutat azokra a területekre, ahol javításra van szükség és segít az akciótervek kidolgozásában

Monitorizálás összetevői Magyarországon

Csecsemőtáplálási adatlap

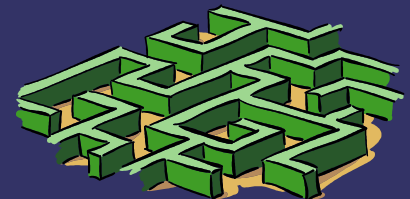
- 4. lépés korai bőrkontaktus és a szoptatás korai megkezdése
 - 6. lépés: nincs felesleges pótlás
 - 7. lépés: 24 órás rooming-in
 - 9. lépés: nincs cumi és cumisüveg
- ⇒ **Anyai kérdőív**
 - ⇒ **Konzultáció évente**
 - ⇒ Újrafelmérés 3 évente

Adatgyűjtés a bababarát kórházakban csecsemőtáplálási adatlapokon és anyai kérdőíveken

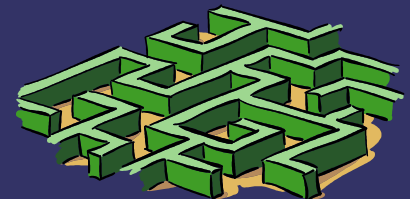
MILYEN GYAKRAN? **HÁROMHAVONTA**

- ➔ évi 1200-nál kisebb születésszám esetén 2 hét
- ➔ évi 1200 – 2000 születésszám esetén 10 nap
- ➔ évi 2000 születésszám felett 1 hét

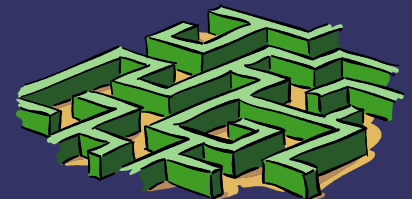
1. Lépés

- ➔ Helyenként szükség van a szoptatási irányelv kiegészítésére, átdolgozására.
- ➔ Javasoljuk a szoptatási irányelv anyák számára írott változatának kifüggesztését a rövidített szoptatási irányelv mellé
- ➔ Nagy különbség van a szoptatással kapcsolatos egyéb írásos anyagok számában és minőségében (protokollok, továbbképzési anyagok tematikája stb.)

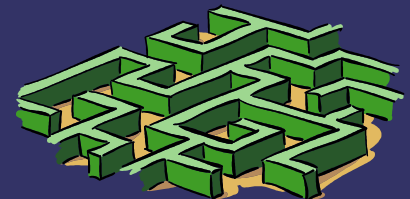
2. Lépés

- ➔ Ki tartja majd a legközelebbi 20 órás képzést?
 - SZME – anyagi megfontolásból kevesen választják
 - kórházi dolgozó – 40 órás SZME tanfolyam birtokában
 - az intézményben vagy a területen működő IBCLC
- ➔ Szervezett formában kevés helyen került sor a 3 órás ellenőrzött klinikai gyakorlatra (ld. WHO 20 órás tanfolyam anyagában)
- ➔ Továbbképzések a szoptatás témakörben – ha tartanak is ilyen, ritkán, pl.6 havonta egyszer

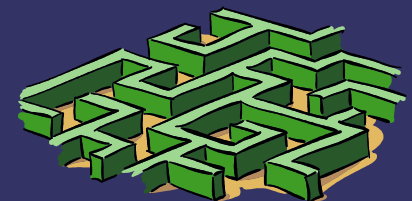
Rendszeres továbbképzéssel kapcsolatos javaslataink

- ⇒ A monitorizálás kapcsán esetleg felmerülő problémák témaköre kapjon prioritást
- ⇒ Szoptatási atlasz aktív használata
- ⇒ Kódex alaposabb ismerete
 “Minden csecsemő fontos” c. kiadvány
- ⇒ SZTNB BBKK honlap használata
<http://bababarat.sztnb.hu/>
- ⇒ a SZME SzoptatásPortálján található anyagok
- ⇒ Bababarátság-googlesgroup levelezőlista

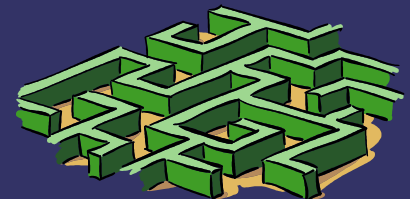
3. Lépés

- ➔ Szülésfelkészítő tanfolyam
 - nem tart mindegyik intézmény
 - ha igen, a becsült adatok szerint az intézményben szülő nők 20-50%-a látogatja
- ➔ A várandóspatológiai osztályon fekvő betegek számára általában van felkészítés a szoptatásra
- ➔ Várandósgondozás az intézményben legtöbbször a vizsgálatokra szorítkozik (UH, labor, NST) és nem folyik szóbeli felkészítés a szoptatásra, legfeljebb a váróteremben videofilm a szoptatásról, írásos szóróanyagok

3. Lépés – Javaslat

- ⇒ Területi védőnők bevonása a szoptatásra felkészítésbe, felhasználva a WHO ellenőrző listát a várandósfelkészítésről
<http://bababarat.sztnb.hu/>
- ⇒ Témák megbeszélése a várandós anyával a 20-32. héten
- ⇒ Megbeszélés dokumentálása az ellenőrző listán és csatolása a várandósgondozási kiskönyvhöz

Ellenőrző Lista

a várandós anyákkal megbeszélendő témák a csecsemőtáplálásról

Megbeszélés
megtörtént v.
anya
visszaautasította

Signo

D
á
T
u
m

A kizárólagos szoptatás jelentősége a kisbaba számára

számos betegség ellen véd, a növekedés és fejlődés szempontjából optimális, anyatejen kívül nincs másra a csecsemőnek szüksége az első 6 hónapban, a kisbaba szükséglete szerint változik, a nem szoptatott csecsemőknél magasabb a betegségek rizikója

Szoptatás jelentősége az anya számára

véd a mellrák, petefészekrák és későbbi életkorban combnyaktörés ellen, segít az anyának szoros kapcsolatban lenni a kisbabájával, a mesterséges táplálás költséges

Bőrkontaktus jelentősége közvetlenül a megszületés után

Meleg, megnyugtató, kötődés, élettani funkciók stabilizálása, korai, hatékonyabb, hosszabb ideig tartó szoptatás

A helyes mellrehelyezés és mellretapadás jelentősége

segít a kisbabának, hogy sok tejhez jusson, az anyának pedig, hogy ne legyen fájdalmas a bimbó és a mell.

Hogyan segítsük, hogy jól induljon a szoptatás

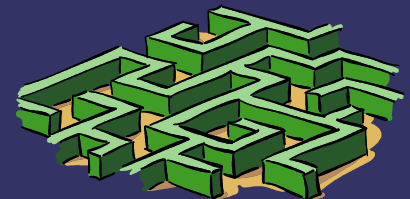
-a baba irányítsa a szoptatást – annak gyakoriságát és időtartamát, -ismeretek arról, mik a jelei, hogy a baba elegendő tejet kap, -rooming-in rendszer fontossága, -cumi, nyugtató cumi problémát okoz, kerülendő

Kizárólagos szoptatás az első hat hónapban- Semmilyen más étel vagy ital az első 6 hónapban, kizárólag anyatej. **A szoptatás folytatásának jelentősége 6 hónapos koron túl**

4. Lépés

Egyes intézményekben

- ➔ a bőrkontaktus a kívántnál rövidebb ideig tart
- ➔ metodikai problémák az újszülött szárazra törlése, betakarása terén (pl. lepedő és nem puha, nedvszívó anyag használata)
- ➔ nem helyesen értelmezett segítségnyújtás a szoptatásban (pl. túl sok információ)

4. Lépés – Hogyan?

- ➔ A csecsemőt megszületés után meztelenül* az anya ruhátlan hasára, mellkasára helyezik hasonfekvésben (*pelenkában vagy anélkül)
- ➔ Orr-garat leszívás, amennyiben indokolt
- ➔ Alapos szárazra törlés (nedvszívó anyaggal)
- ➔ Előmelegített, testhez simuló takaróval **betakarni a gyermeket az anyjával együtt**
- ➔ Fejére sapkát húzni, amit kicserélnek, ha átmedvesedik

Rutin beavatkozások elhalasztása *legalább az első óra végéig!!!*

Korai bőrkontaktus – Mit tesz az újszülött?

- ➔ Pihenési periódus 15-45 perc, miközben időnként anyjára néz
- ➔ Keresés, a mellbimbó nyalogatása, szopómozgások, kezét szophatja (irányítója: szag, íz, hang) - ne sűrgessük, ne avatkozzunk be!
- ➔ Mellretapadás 27-71 perccel a megszületés után – **átlagosan 55 perc telik el, mire az újszülött szopni kezd**

Cave! Ha a mellet a szájába tesszük, mert spontán nem szopott, ez később szopási nehézséget okozhat.

Tekintsük inkább a “bemutatkozás” időszá-

kának, mint táplálkozásnak

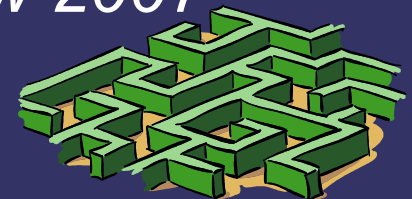
Mik a legalább egy órás, nem megszakított bőrkontaktus pozitív hatásai az újszülött fiziológiás adaptációjára és viselkedésére?

- ⇒ Bőrhőmérséklet stabilabb és a magasabb tartományban
- ⇒ Pulzus, vérnyomás stabilabb
- ⇒ Magasabb vércukorszint
- ⇒ Negatív BE visszatérése 0-ra rövidebb idő alatt
- ⇒ Kevésbé valószínű, hogy sírnak
- ⇒ Flexor mozgások dominálnak

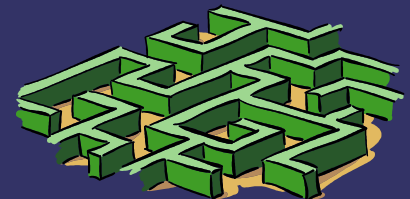
Cochrane review 2007

Cave! Szeparáció az anyától – megduplázódik az újszülött stresszhormon szintje

Mi a korai bőrkontaktus hatása az anyára?

- ➔ Oxytocin termelés (csecsemő szája, keze a mellhez ér)
 - méhösszehúzódás
 - megnyugtató hatás
 - mellkas bőrének értágulat
- ➔ Oxytocin, prolaktin
 - kötődés
 - korábbi tejelövellés

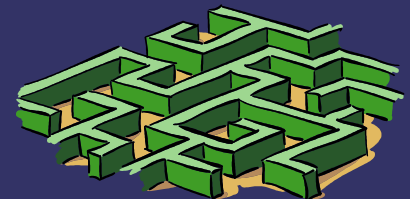

4. Lépés

Hatása a szoptatásra

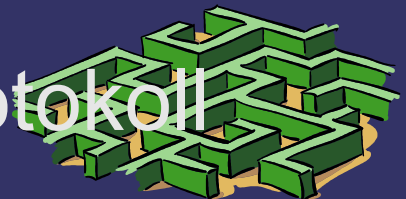

- ➔ Az első szoptatás sikeresebb
- ➔ Több tej a 3. napon
- ➔ Több csecsemő szopik 1-4 hónapos korban
- ➔ Hosszabb ideig szopnak – átlagosan 43 nappal

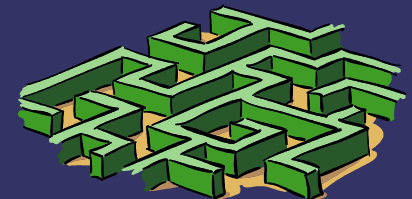
5. Lépés

- ➔ A szülést követő 6 órán belül mindenütt felajánlják a segítséget a szoptatásban, de nem mindenütt van idő arra, hogy ténylegesen asszisztáljanak az anyának, ha nem kéri
- ➔ Anyai kérdőívek – túlnyomóan pozitívan értékelik a szoptatásban kapott segítséget
- ➔ Kézi fejés tanítása – csak kevés intézményben van erre vonatkozó protokoll

5. Lépés – Javaslatok

- ➔ Használják az ábrákkal ellátott írásos anyagot gyermekágyasok részére
 - Id. SZTNB BBKK honlap
- ➔ Készüljön írásos protokoll a kézi fejes tanításáról
- ➔ Ideális esetben műszakonként, de legalább a hazaadást megelőzően a szoptatás szisztematikus értékelése
 - Id. Szoptatás megfigyelése WHO formanyomtatvány

SZOPTATÁS MEGFIGYELÉSI ÚTMUTATÓ

Anya neve _____
Csecsemő neve _____

Dátum _____
Csecsemő életkora _____

Jelek,melyek arra utalnak,hogy a szoptatás jól megy

ÁLTALÁNOS

Anya:

- Az anya egészségesnek látszik
- Az anya ellazult és jól érzi magát
- Kötődési jelek az anya és csecsemő között

Csecsemő

- A csecsemő egészségesnek látszik
- A csecsemő nyugodt és ellazult
- A csecsemő a mellhez ér vagy „keres”, ha éhes

MELLEK

- A mellek egészségesnek látszanak
- Nincs fájdalom vagy kényelmetlen érzés
- A mellek jól vannak megtámasztva, ujjak távol a bimbótól

A CSECSEMŐ POZÍCIÓJA

- A csecsemő feje és teste egyvonalban
- A csecsemő közel van az anya testéhez
- A csecsemő fejét, nyakát és csípőjét megtámasztja az anya
- A csecsemő közelítése a mellhez: orr a bimbóhoz

SZOPÁS

- Lassú, mély szopó mozgások szünetekkel
- Az orcák szopáskor kitöltöttek
- A csecsemő a szopás befejezésekor elengedi a mellet
- Az anya észleli a tejleadó reflex jeleit

Megjegyzések:

Jelek,melyek lehetséges problémákra utalnak

- Az anya depressziósnak tűnik
- Az anya feszültnek látszik és kényelmetlenül érzi magát
- Nincs anya/csecsemő szemkontaktus

- A csecsemő aluszékonynak vagy betegnek látszik
- A csecsemő nyugtalan vagy sír
- A csecsemő nem nyúl a mell felé vagy nem keres

- A mellek pirosnak, duzzadtnak vagy fájdalmasnak tűnnek
- A mell vagy a bimbó fájdalmas
- A mellet úgy támasztja meg az anya, hogy ujjai a bimbóudvaron vannak

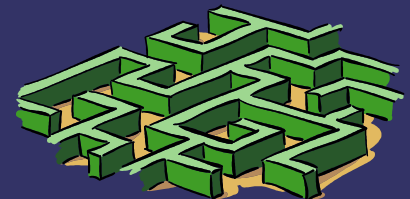
- A csecsemő az evéshez elfordítja a fejét
- A csecsemőt nem tartja közel magához
- A csecsemőt csak a fejénél és nyakánál támasztja meg
- A csecsemő közelítése a mellhez:alsó ajak, áll a bimbóhoz

Gyors felületes szopások

- Az orcák szopáskor beszívódnak
- Az anya veszi le a csecsemőt a mellről
- Az anya nem észleli a tejleadó reflex jeleit

6. Lépés

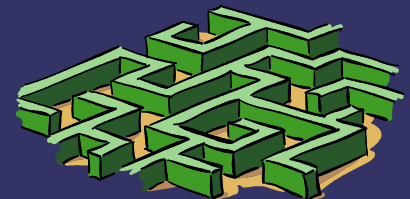
- ➔ Intézményenként változik az orvosi indikáció miatt hozzátápláltak számaránya (liberálisabb indikáció, kevésbé hatékony segítség a szoptatásban??)
- ➔ Nem orvosi javallat alapján történő hozzátáplálás sehol nem szerepelt az összegző adatlapokon
- ➔ Hozzátáplálás módja – sehol nem cumisüveg

A bababarát szülészeti osztályokkal egy intézményben működő speciális újszülöttellátó egységekben

- ➔ nem mindenütt van lehetőség a kenguru gondozásra
- ➔ saját anya lefejt tejét felhasználják

7-8. Lépés

Rooming-in & Igény szerinti szoptatás

- ➔ Néhány helyen több anya kéri, hogy a gyermeke rövidebb-hosszabb ideig ne legyen vele éjjel és nappal.
- ➔ Ezt befolyásoló tényezők:
 - látogatási rend
 - anya hatékony felvilágosítása a rooming-in rendszer előnyeiről
 - éjszakai segítségnyújtás korlátai – éjszakai műszakban kevesebb nővér
- ➔ Császármetszéssel szültek számára sokhelyütt nem biztosított a rooming-in rendszer és igény szerinti szoptatás az első életnapon

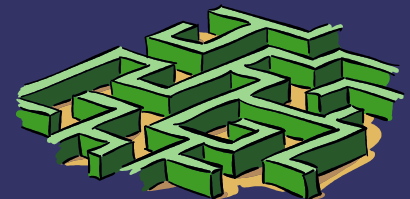

Császármetszéssel szülteknél azonos feltételek biztosítása a 4. és 7-8. lépésben

Császármetszés incidencia **18-50%**

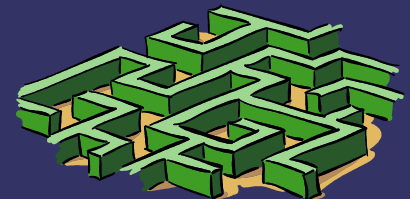
Biztosítani kell az egyórás halasztott bőrkontaktust.

Ahol az a kórházi rutin, hogy a császármetszést követő 24 órát az anyák az őrzőben töltik, legyen lehetőség a nővéri segítség megszervezésével a rooming-in rendszerre és igény szerinti szoptatásra az első 24 órában is.

9. Lépés

- ➔ Az etető és nyugtató cumit sehol nem használják.

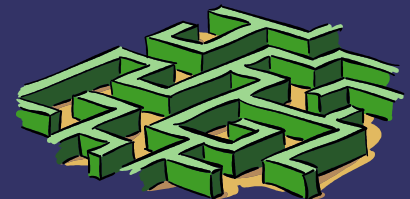
10. Lépés

- ➔ A legtöbb kórházban lehetőséget adnak arra, hogy az anya telefonon segítséget kérjen a szoptatással kapcsolatban
- ➔ Szoptatási ambulanciát kevés helyen működtetnek
- ➔ Az anyákat írásban tájékoztatják a területi gyermekorvosi-védőnői szolgálat által nyújtott segítségről
- ➔ Segítő anyacsoportokról, Le Leche Liga csoportról – ha vannak a területen – az anyák általában tájékoztatást kapnak

Miben tudunk segíteni?

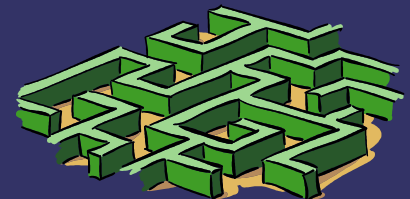
- ➔ Telefonos tanácsadás algoritmus – általános kérdések – sebes bimbó – nem elég a tej
- ➔ Hazabocsájtás előtti csoportos tájékoztatást javasolunk *<http://bababarat.sztnb.hu/>*
- ➔ Önellenőrző kérdőívek *(ld. ugyanott)* kiosztása hazaadáskor az anyáknak, amit 4-7 nappal a szülés után töltsenek ki
 - Segít, hogy korán felismerjék az esetleges problémát és időben fordulhassanak szakemberhez

1.	Úgy gondolja, hogy ezidáig jól ment a szopás?	I	N
2.	Belövellt a tej? (ez azt jelenti, hogy a mellei keménnyé és teltté váltak a szülést követő 2-4 napon)	I	N
3.	A kisbabája képes-e minden nehézség nélkül rátapadni mindkét mellére?	I	N
4.	A kisbabája a szopási időből legalább szopásonként 10 percen át folyamatosan szopik és Ön ritmusos szopást, nyelést észlel?	I	N
5.	Általában igény szerint szopik-e a kisbabája ? (Válasz akkor is NEM, ha a csecsemő aluszékony és legtöbbször arra van szükség, hogy a szoptatáshoz felébressze)	I	N
6.	Általában mindkét mellen szopik-e a kisbabája minden etetésnél?*	I	N
7.	Naponta legalább 8x szopik-e a kisbabája, nem hagyva 5 óránál hosszabb szünetet éjszaka sem?	I	N
8.	Telinek érzi a melleit szoptatás előtt?	I	N
9.	Puhábbnak érzi a melleit szoptatás után?	I	N
10.	A bimbói rendkívül fájdalmasak-e, akár olyannyira, hogy fél szoptatni?	N	I
11.	Sárga, mustárszerű székletei vannak-e a kisbabának?	I	N
12.	Van-e legalább 3-4 kiadós mennyiségű széklete a kisbabának naponta? (vagyis, nemcsak elszínezi a pelenkát?)	I	N
13.	Van-e a kisbabának legalább naponta 6x vizeletes pelenkája?	I	N
14.	A legtöbb etetés után még éhesnek látszik-e a kisbabája?	N	I

Kódex betartása

- ➔ Nestlé macis újszülött névtábla két bababarát intézményben a speciális újszülöttellátó egységekben
- ➔ Ajándékcsomagokat általában ellenőrzik
(egy kórházban HIPP kupont tartalmazott)
- ➔ Nem láttunk kódexsértő plakátokat, írásos anyagokat

Összefoglalás

- ➔ Az intézmények az adatgyűjtést az SZTNB által adaptált WHO anyag követelményeinek megfelelően végrehajtották
- ➔ Kérjük ennek folytatását 3 havonta és a csecsemőtáplási adatlapok és anyai kérdőívek megőrzését (néhány változást eszközölünk majd a kérdőíveken)
- ➔ Javasoljuk a terület és a szülészeti intézmény szorosabb együttműködését a várandósok felkészítésében a szoptatásra
- ➔ Útkeresés, hogy a császármetszéssel szült anyák azonos lehetőségeket kapjanak a szoptatástámogatás valamennyi lépésében.

Tintoretto : A Tejút születése

Köszönöm

